Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі Шаймерденова Мадина Жандарбекқызы

Кең даланың ежелгі,
Қазақ дейтін халқымыз.

Өзге ұлттай біздің де,
Бар ұлттық ойындарымыз!

“Ең үздік жас лингвист”
лексика тарауын қайталауға
арналған сайыс сабағы /5-сынып/

Сабақтың мақсаты:

Оқушылардың лексика тарауы бойынша қазақ халқының ұлттық ойындары арқылы және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар негізінде алған білімдерін жүйелеуі, пысықтап бекітуі.

Сабақтың міндеттері

1. Лексика тарауына байланысты қызықты ақпараттық материалдарды жинау.

2. Теория мен тәжірибені ұштастырып тілін дамыту, өз ойын жеткізе білу.

3. Нәтижесін сканворд, ребус және басқа шығармашылық жұмыстар түрінде қорғау.

Сабақтың құрал-жабдықтары : Интербелсенді тақта, ноутбук, бағалау кестесі,сұрақтар, кесте, кеспелер,бағдарламалық жүйе : ACTIVinspire.

Сабақтың түрі: Жарыс сабағы.

Оқыту әдісі: Сұрақ – жауап, ізденушілік.

Сабақтағы жұмыс түрлері: топпен жұмыс, жеке жұмыс .

Интеграция : қазақ тілі, қазақ әдебиеті, информатика және халықтық педагогика.

Сабақтың барысы:

I. Ұйымдастыру кезеңі. Мотивация.

II. Үй жұмысын тексеру.

III. Сабақтың тақырыбын, мақсатын хабарлау.

IY. Жарыс .

V. Сабақты қорытындылау .

I. Ұйымдастыру кезеңі : а) оқушылармен сәлемдесу; б) сабаққа қатысуын қадағалау, дайындықтарын тексеру, ішкі дайындық.

II. Үй жұмысын тексеру.

III. Сабақтың тақырыбын хабарлау.

IY. Жарыс : 1)”Асаукөк”, 2)”Ақсүйек”,

3)”Бәйге” , 4)”Асық", 5) ” Соқыртеке",

6) ”Көкпар”, 7) Қорытынды.

Мұғалімнің кіріспе сөзі: - Балалар, бүгінгі сабағымыз – лексикадан өткенді қайталау сабағы. Бүгін сабақта қазақ халқының

ұлттық ойындары арқылы” Ең үздік жас лингвист” атты жарыс өткізгелі отырмыз. Ал сіздердің шығармашылық жұмыстарыңызды Тілеулинов Қосман аға қонағымыз бағалайды.

Қосман ағаның өзі шығарған мақал-мәтелдер жинағы бар.

Кең даланың ежелгі,

Қазақ дейтін халқымыз.

Өзге ұлттай біздің де,

Бар ұлттық ойындарымыз!

Қазақ халқының ұлттық ойындары өте көп. Олар халықтың ұлттық мінез-құлық, ұлтқа тән қызуқандылық, жанкүй, рухани сапамен ерекшеленіп, көзге түседі. Әсіресе, балалар ойындары мен той ойындары ұрпақтан-ұрпаққа заманалар бойы халықтың ерекше белгісі болып сақталып жүр.

Сіздерді жарысқа шақырамыз,
Іске сәт ! – деп бастаймыз .
Лексиканы қайталап,
Білімдеріңізді толтырамыз.

IV. Сабақты қорытындылау .

2.“Ақсүйек”

3.“Бәйге”

4.“Асық”

1.“Асаукөк”

Жарыстың барысы

5.“Соқыртеке”

6.“Көкпар”

6.
Қорыт
ынды

Авторлық мақал-мәтелдер

1.Жақсы бала ата-ананы марқайтады,
Жаман бала ата-ананы қартайтады.
2. Татулық, сыйластық болмаса, өмір сүрдім дегенің далбаса.
3. Қателеспейтін пенде болмайды, қатесін айтып кекете берген түбі оңбайды.
4. Сыйласаң өмір сүреміз, сыйламасаң жылдам дүниеден өтеміз.

Тілеулинов Қосман ата

“Лексика” саласы туралы қосымша мәлімет
/ Оқушының жинаған материалынан/

Лексика – тіліміздегі сөздерді, олардың шығутөркінін, қолданылу қабілетін, әр алуан мағыналарын зерттейді . «Лексика – деген термин жер жүзндегі халықтар тілінің көпшілігінде қалыптасқан. Біздің тілімізге орыс тілі арқылы орнықты. Лексиканың этимология, ономастика, полисемия,фразеология деген сияқты көптеген тармақтары бар. Лексика үлкен, тамыры терең бәйтерек болса, жаңағы айтылған тілдік тақырыптар осы бәйтеректің бұтақтары іспеттес.

Тюлеубаев Тимур
5-сынып

Ең үздік шығарма

Көркенов Нариман
5-сынып

Сүйікті қалам

Менің ойымша, Қазақстандағы ең әдемі жерлер біздің облыста орналасқан. Мәселен Павлодар қаласында көздің жауын алатын әдемі орындар, биік ғимараттар, ұзын көшелер, ескерткіштер мен мәдени ошақтар көп. Бір ғана Баянауыл өңірінің сырға толы сұлулығына жетер жер бар ма? Оның қасиетінің кереметі сондай, белгілі ғалымдар мен ақындар, өнер иелері шыққан. Сонымен қатар, ел экономикасын көтеруге үлес қосып жатқан ірі кәсіпорындар мен зауыттардың басым бөлігі Павлодарда салынған. Мен болашақта туған қаламның бұдан көркейіп, дамуы үшін үлес қосатын боламын.

III. “Ақсүйек” ойыны.

Мақал-мәтелдердегі жасырын тұрған сөзді тауып, қазақ, орыс, ағылшын тілінде айту (жауаптарын тексеру үшін сүртіп өшіріңіз)

Отан 1 да ыстық

Жауабы:

Ел іші – алтын 2

Жауабы:

Қыз халықтың 3

Өлең сауықтың

Жауабы:

Туған жердің 4 де

ыстық, 5 де ыстық

Жауабы:

6

Отансыз адам – ормансыз

Жауабы:

7

жүйрігі асқа, тіл жүйрігі басқа

Жауабы:

8

Тесік жерде қалмас.

Жауабы:

9

Әркімнің өз жері -

Жауабы:

І. “Бәйге” ойыны.
“Жүйрік болсаң, шауып көр, ойлы болсаң, озып көр”

№5 сұрақ. Көре тұра бірдемеден айырылып қалу жағдайы.

Жауабы:

Сақалды қолдан беру

№6 сұрақ. Біреуді біреудің өзіне тәуелді етіп алуы.

Жауабы:

Ашса – алақанында, жұмса

№7 сұрақ. Молшылыққа кездесіп, мол олжаға ие болу.

Жауабы:

Шаш етектен бату

№8 сұрақ. Біреудің жаман іс, мінезін әшкерелеу.

Жауабы:

Бет пердесін жыртып алу

І. “Бәйге” ойыны.

“Жүйрік болсаң, шауып көр, ойлы болсаң, озып көр”

№1 сұрақ. Марат клубқа барса, онда адам өте көп, тығыз, отырарға орын жоқ екен. Марат кіре алмай, үйіне қайтып кетеді. “Неге кіріп отырмадың?” деген інісіне ол не деді?

Жауабы:

И

№2 сұрақ. Мұғалім Қуат Кеңесовтың білмейтіні жоқ, бәрін де істей алады. Ол суретші де, жүргізуші де, ағаш шебері де, механик те. Музыка аспаптарында ойнап, үйіріліп би билейді. Бейнелеп айтқанда, ондай адамды қалай атайды?

Жауабы: С

№3 сұрақ. Қанаттың Ертісте бірге болған жақсы досы бар екен. Үнемі сол досын айтып, әңгімелеп отырады. Сәйтіп үнемі айтып отыруды не дейді?

Жауабы:

А

№4 сұрақ. Жөнімен істейтін істі бүлдіріп, қырып-жойып келетін адам.

Жауабы:

Ш

ІІІ. “Асық” ойыны.
(Қалам арқылы синоним сөздерді сәйкестендіріңіз)

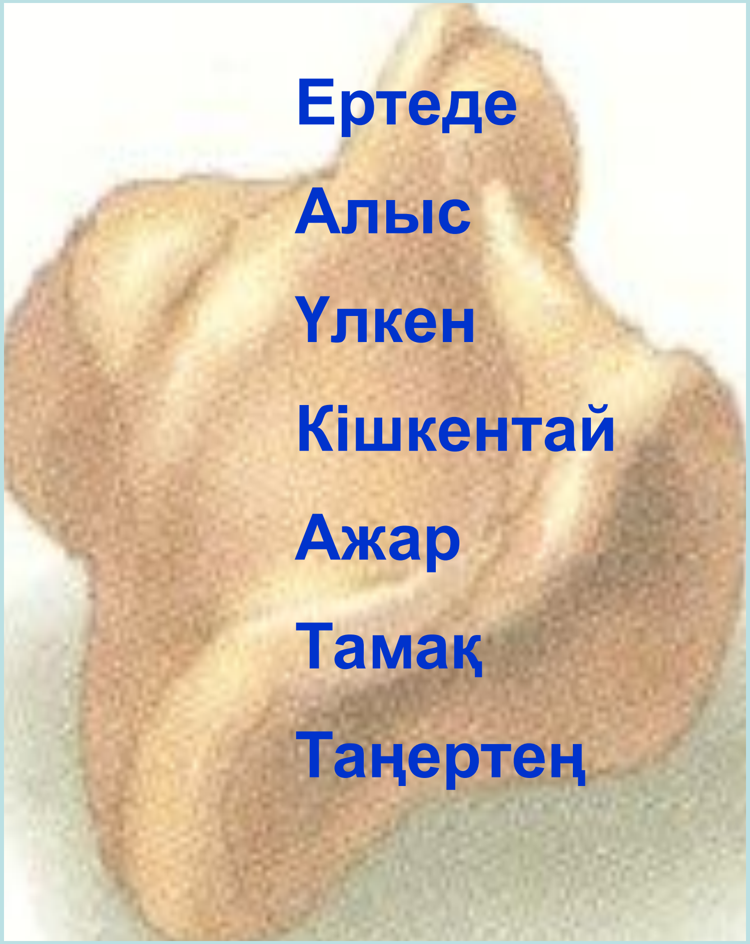

- Ертеде
- Алыс
- Үлкен
- Кішкентай
- Ажар
- Тамақ
- Таңертең

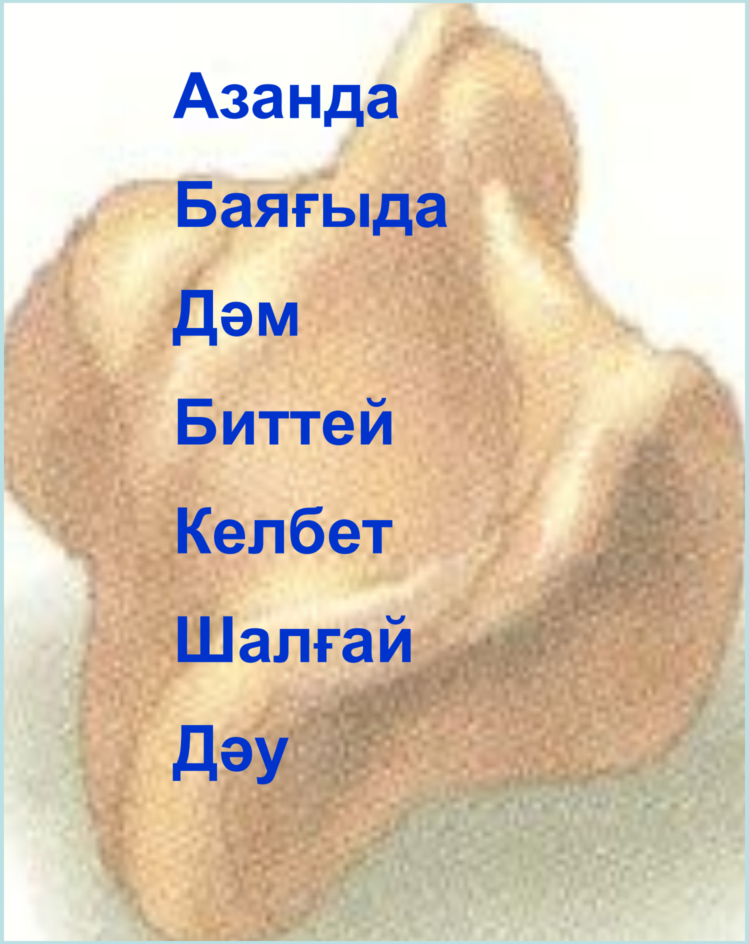

- Азанда
- Баяғыда
- Дәм
- Биттей
- Келбет
- Шалғай
- Дәу

(Тақтада қаламмен лексикалық талдау жаса)

I.

II.

III.

IY.

YI.

I.

II.

III.

IY.

YI.

(Тақтада қаламмен лексикалық талдау жаса)

I.

II.

III.

IY.

YI.

I.

II.

III.

IY.

YI.

Кең даланың ежелгі,
Қазақ дейтін халқымыз.

Өзге ұлттай біздің де,
Бар ұлттық ойындарымыз!

"Ең үздік жас лингвист"
лексика тарауын қайталауға
арналған сайыс сабағы /5-сынып/

ІІІ. “Соқыртеке” ойыны.
(Дұрыс жауабын тауып, қыздың жиған жүгіндей кестені толтырыңыз)

Ауыспалы мағына	көп мағыналы	Тұрақты сөз тіркесі	омоним	синоним	антоним

6. Қорытынды

Білім қымбат, білу қиын

Ықыласты шәкіртке сабақтың ауыры жоқ,
Ықылассыз шәкіртке ұстаздың тәуірі жоқ.

7. Үйге тапсырма

1. 10 мақал-мәтел, 10 тұрақты сөз тіркесін жаттау

2. Қазақ халқының музыкалық аспаптары туралы хабарлама жазу.

8. Бағалау

Оқушын. аты – жөні жарыс.					
I. «Асаукөк»					
II. «Ақсүйек»					
III. «Бәйге»					
IY. «Асық»					
Y. «Соқыртеке»					
YI. «Көкпар»					
Ұпайлар					
Баға					

Сабақтың шешімі: оқу инемен құдық қазғандай

Қолданылған әдебиеттер:

1. Жаңабаева Р.А. Көпұлтты, зайырлы Қазақстанда балалар мен жастарда қазақстандық патриотизмді қалыптастыру.Қазақстан ұлттары Ассамблеясының дөңгелек столындағы материалдар жинағы. Алматы, 2002 ж.
2. Әбілова Г. Балалар ойындары. Алматы, “Аруна” 2011 ж.
3. Кенжеахметұлы С. Қазақ халқының салт – дәстүрлері. Алматы, 2005 ж.
4. Кенжеахметұлы С. Қазақтың дарқан дастарханы. Алматы, 2007 ж.
5. Хинаят Б., Сужикова А. Қазақ халқының ұлттық киімдері. Алматы, 2007 ж.